

Staré cesty mladých žen

Je čas posunout se kupedu, íkám si nad plným d ezem nádobí. Vzáp tí zapípá suší ka, oznamuje konec sušícího cyklu. Z d tských pokoj v druhé ásti domu je slyšet k ík, v p íší chvíli o ekávám nápor rozvztekaných terorist , kterým eufemisticky íkáme d tí. Po ítám do t í, p esn tolik vte in íní vzdálenost mezi pokoji d tí a kuchyní, mým úto íšt m. I když... V d t p edem o objemu naší rodiny, která se co do po tu vymyká všem statistikám, rozhodn bych trvala na samostatné, odd lené kuchyni. To bych pak možná opravdu m la n jaké skute né úto íšt jenom sama pro sebe.

T í, eknu si v duchu a dve e rozrazí Trojka v patách s Dvojkou. Práv mezi t mihle dv ma to nejvíc sk ípe. V nesouvislém evu se snažím identifikovat n jaké srozumitelné slovo, abych pochytila, o co jde. Neda í se mi to. Preventivn posílám Dvojku zp t do pokoje s blbuvzdorným argumentem: jsi starší, už bys mohl mít rozum, tak b ž do pokoje a uklidni se – a Trojku posadím ke kostkám lega. Zde si dosud klidn staví také ty ka, pobrukuje si u toho n jakou písni ku. Z ejm „M la babka ty i jabka“, svou nejoblíben jší. Vyžaduje ji i místo ukolébavky.

Vracím se k nádobí, da í se mi vcelku úsp šn zlikvidovat jej a p esunout obsah d ezu na plochu odkapáva e. A to vše v relativním klidu. Zapínám my ku, kde skon ily ostatní špinavé kusy, a po opakované, hlasité urgenci odbíhám k suší ce. Je to rovn ž pom rn hlu ný len naší domácnosti, i když nejmladší. Nebo možná právě proto!? Skládám trenýrky patero r zných velikostí, ponožky t ídím do lavoru. Tri ka, trika, pyžama. Kde je ta doba temna, kdy jsem usedala sklesle k ned lnímu žehlení poté, co se mi poda ilo ubezdušit dva mladší a zahnat dva starší do pelech ? Cha! Te si pískám spolu se suší kou píse vít zství a v ušet eném ase se m žu v novat „bohulibým“ innostem jako spaní, tení a surfování po internetu (jaká ironie!).

Pocit vít zství nevydrží dlouho. Z obýváko-kuchyn je slyšet ev. ty ka vzlyká, že by se skála ustrnula a Trojka je podez ele zticha. Vy kávám. Situace se bohužel sama nevy ešila, je nutný zásah zven í, íli m j. Volným krokem odcházím od suší ky zp t do obýváku. Slzy jako hráchy na tvá í nejmladšího. Po ouchlý úsm v Trojky m nenechává na pochybách, kdo je str jcem všeho toho halasného rozruchu.

Od té doby, co jsme p íšli ze zahrady, se stále n co d je. Není to pro m nic nového, jen to n kdy zvládám h a jindy líp. Ráda bych se dokázala povznést nad každodenní dohady mezi d tmi, jejich v ný k ík. Velmi ráda bych si užívala to n kolikeré mate ství a rodi ovství tak, jak ho známe z reklam: usm vavá matka, vysmátý, pohodový otec, veselé, hodné d tí – hol í ka a chlape ek. Všichni nesmírn happy a v pohod . Takový je zobrazovaný, zejména reklamní, stereotyp. Skute nost však p ed íla veškerá moje o ekávání. P ípravy a sm ování k n emu – k zážitku, výletu, p ekvapení a moje nap tí – te to p íjde, ta euforie – a ono nic. N kdo to pokazí, naštve se, zkrátka: nevyjde to... Kde je to št stí? Kde je? P ekvapiv právě vždycky tam, kde ho ne ekám. A jsou to ty p íslove né malé st ípky, které p ícházejí tak

náhle a právě v situacích, kdy by to nikoho ani nenapadlo. Kráčíme po lesní cestě, dříve se pošou uchují, malý stávkuje, že ho bolí nožičky. A v dalším okamžiku zasvítí slunce, dříve se zklidní, malý mě vezme za ruku a usměje se, po levé straně vidíme stromy plnou bledulí a nad hlavou nám zazpívá malý zpěvák. A to je právě ta chvíle, kdy jen několik málo vzácných vteřin. Ale já to v tu chvíli vím. Hned to vím a jsem tak strašně vděčná, že si to dokážu uvědomit: jsem šťastná. Teď mám všechno. Právě teď, v tom pomíjivém a krátkém okamžiku.

Vím, že to není jediná malá šťastná chvíle. Můj život je jich plný, přeplněný. Jak to, že to tak často nevidím, nechci vidět? Je to zoufalství, které se ve mně děrá na povrch, je to beznadějná marnost, které zaplavují mé nitro. Ve chvílích, kdy na stejný ubrus převrhne Jedničku až čtyřku opakovaně sklenici s pitím, kdy se Trojka nebo čtyřka náhodně popadla do stejné postele, kdy se některý z mých synů obtiskne nosem a dlaní o první vyčištěné okno, kdy ešim popáté za deset minut hádky mezi nimi navzájem. Nánosy jedu se ukládají do mé duše a dokáže je vyjít takový jedinečný mžik malého světla. Jako světýlko, které ve mně někde doutná a šeptá: vydrž, ještě to vydrž, rozfoukej mě!

Kam se poděla radost a odvaha, vědomí, že dokážu všechno na světě, že stačí jenom chtít? Kde je mé neoblomné přesvědčení, že svět je tu pro mě a že já na něm zanechám stopu v podobě něčeho trvalého a výjimečného? Zadržely to každodenní povinnosti, klesající naděje, postupující čas a stále po schodech do sklepa klesající sebevědomí... Kde jsem se ocitla? Na trase mezi plíni, nádobím a obchodem s potravinami, s obávanou odbočkou k pračce, smetáku a špinavé vaně. Které stereotypy ještě musím překonat, abych si nakonec ekla: stojí to všechno za to. (Já vím, že stojí, ale vyprávíte mi o tom a ujišťujete mě v mém přesvědčení.) Není to lehká cesta, kráčí po ní generace žen před mnou, ani já nejsem nijak zvláštní. Nejsem princ-zachránce, který si prosekává svoji cestu trním k vysněné spící krásce, nejsem. Moje cesta je prošlapaná a dříve známá každé mám. Nebo skoro každé. A ty výjimky, které si klesá tu svoji pěšinku neprošlapaným trním, to mají zatraceně těžké. Teba ani ony nejsou přesvědčené o tom, že dělají dobře, že zvolily správný směr, když svou ratolest přenechají chvilce nevzrušen pokračují ve své zaběhlé kariéře. Ale v hloubi duše to vědí. Vědí to moc dobře. A protože jinak nemůžou, jdou po své cestě osamleji než my ostatní.

Nezbývá než doufat, zatínám zuby. Zatím si spíš zoufám a mnoho situací, v nichž se ocitám, mi to neulehčuje. Jaký pocit má matka čtyřlousk, která je s malou pauzou mezi Dvojkou a Trojkou, kdy byla rok a půl v práci, při setkání se svojí vrstevnicí, která jasně a přehledně formuluje své názory na situaci ve světě, rozvíjí teorie o tom, jak se posunout dál, co je třeba akcentovat a popisuje, jak na pracovních poradách prosazuje tvrdá a nekompromisní své postoje navzdory všemu? Já vám to ráda eknu: propadá se do bahna své beznaděje a doufá, že není vidět, jak moc je nejistá a zoufalá. Je menší a ještě menší. Snaží se zachovat tvář, souhlasně přikyvuje, tváří se nad věcí a místy přispěje do hovoru nějakou, snad připadnou, poznámkou. Je možné, že ne zcela kvěci, ale za každou cenu a moc potřebuje, aby to vypadalo, že ví, o čem je řeč.

Pořád nevíte? Není vám to jasné? Možná znova přijde doba, kdy bude matka nejen trpět, ale akceptována jako člověk. Konkrétně jako člověk společensky přínosný, ba nejvýznamnější.

Matka rodu. Kde jsi, osvědčený matriarcháte?! Kam se pak propadnou všechny teorie, intelektuální žvásty vyžilých singles, genderové rovnováhy/nerovnováhy, kavárenské rozpravy s prominutím o hovn , kam se pod jí? Pro se mám já cítit jako nula, když jsem to já, kdo „vyrábí“ a snaží se vychovávat budoucí generaci? Společenský stupeň, na němž jsem se ocitla, je však ještě níž, než startovací úroveň prvního absolventa. Oni jsou mladí, svěží, plní optimistických vizí a nereálných představ o horentních sumách, které budou vydávat a o pozicích, kde na ně čekají s otevřenou náručí. Já jim to přeju. Ze srdce jim to přeju, tu krásnou naivitu mládí. A taky jim trochu závidím. Ale jen trochu; ten životní elán, s nímž bezostyšně žádají o pozice a nastupují na ně jen proto, že jsou tak naivní a drzí. A to se na mládí každému líbí. Je to právě tohle, co člověku dává křídla, ne Redbull. Drzost mládí nebo mladická drzost. A sebevdomí.

Kam se podílo to moje? Na které cestě jsem ho ztratila? Nevidíte ho nikdo? Že bych se ho vydala hledat. Ve chvílích euforických se mi zdá, jako bych ho někde cestou zahlédla, ale nastupující chvíle depresivní mi nedávají za pravdu. Jsem tak svázaná všemi těmi pravidly a venkovskými pravidly. Jó v Praze, tam je blaze, říkám si někdy. To když tu o těch manažerkách všeho možného, jak si založily byznys jsou na mateřské dovolené, s dítětem spícím u prsu datlovaly data do kompu a ono se jim to všechno tak přirovná rozbíhlo... Je to jen moje nedobrovolná vesnická zabeđenost, že mi to připadá nereálné? Je to jen moje představa o tom, jak by v cíli mohl být, jak by se mohl dít, nebo jsou to jen moje limity, moje vlastní limity v mojí vlastní hlavě, které mi brání v rozletu? Nebo jsou moje koleje vyjeté tak silně do bahnité cesty mého života, že už je sama nedokážu přeložit, dokonce ani přehodit výhybku na trati mezi zrozením a smrtí?

Jak se tak dívám na spící hlavičky mých dětí, co tajně podnikly noční invazi do velké postele v ložnici, a sto stojím ve své mysli na rozcestí. Jak nechápat samu sebe jako obě okolností, pro něž jsem se sama rozhodla? Dobrovolně a s plným vdomím. Jak dělat sledky svých činů a rozhodnutí nést statečně, dít, s odhodláním a sebevdomím? Jak projít s hlavou vztyčenou špalírem těch úspěšných zmananých žen, které „něco“ dokázaly, „něco“ znamenají? To nevím... Není to tak vždycky, to ne. Je to jako na houpačce – nahoru a dolů. A jak je to ztracené těžké, v té fázi, než se vyhoupnete k nebi, to ví jen ta, která to na vlastní triko – vytahané a pobryndané oděhokoli, co právě dít jedly – zažila.

Někdy si říkám, že by bylo krásné žít někde jinde a jinak, v jiném světě, kde člověk je souzen podle svých skutků, opravdu podle svých skutků, těch reálných, co mají pro život nějaký význam, ne jen podle toho, v jakém přijel aut a jestli z něj vystoupil ve značkovém obleku a v istýma botama. Jsou místa a chvíle, kdy se ocitáme na rozcestích a vydáme-li se po jedné z cest, už se nikdy nedostaneme zpět, abychom mohli své rozhodnutí opravit. Přijďme leda zase na jiné rozcestí a musíme volit znovu a jinak, znovu od začátku. Není žádná lehčí a rovnější cesta, je jen taková, po níž právě jdeme. Je to naše cesta a někdy není snadné ji přimout; akceptovat svou vlastní volbu. Když už se jednou rozhodneme, pak ale nic jiného nezbyvá. Můžeme jen počkat, až se objeví další rozcestí. Teď dostaneme druhou šanci. Vždycky je naděje, že se dokážeme v rámci svých možností rozhodnout přibližně.

Dokážu já přijmout svoji cestu? Dokážu si zaít vážít sama sebe, trvale a bez ohledu na momentální náladu a podněty z vnějšího světa? Dokážu vyrovnat proměnlivé hladiny svých pocitů, které se měnou a ode dna a od hladiny se odrážejí a prolínají společně a různorodě tak, že pocítuji fyzickou bolest a zúdku až fyzickou nevolnost? Je to můj život a moje cesta. Přijdu po ní, i když to někdy bolí. Musím po ní jít, protože jsem to já. Nikdo jiný není za můj život zodpovědný. A když v tom rychloběhu mých dnů se mi moje mysl zdá tak roztřískaná a nesoustředěná, že netuším, jak dokážu být zodpovědná za Jedničku, Dvojku, Trojku a čtyřku, když pochybuji o odpovědnosti za sebe samu. Oni jsou ve své podstatě dokonalí. Jenom si to často zapomenou, ve své zaslepenosti sama sebou, uvědomit. Ale jsem to pořád já. Jsem to pořád já, máma, ale taky ta malá holka se svými touhami a sny. Jenom se v tom momentálně tak trochu ztrácím. Bloudím. Ale ono to půjde...jen co najdu mapu ke všem těm křižovatkám. Přijdu dál. Musím. Ne kde tam totiž na mě čekají. Moje Sebevědomí a Sebeúcta. A já je najdu!